

حکومتا ههريما كوردستاني - عيراق

وهزارهتا پهروهردئ

ریشه بهريا گشتی یا پروگرام و چاپه مه نیا

خواندنا كوردی

بۆ

پۆلا سییی بنه رته

به رهه فکرنه لیژنه کی ل وهزارهتا پهروهردئ

بژار کرن:

سادق نه حمهد عوسمان روستایی

سه لیم علی عمر وهرمیلی

نه سعهد حامد محمهد

بییدا چوون

لیژنه یهك ژریشه بهريا گشتی یا پهروهردا پاریزگه ها دهوکی

..... ناٺ:

پؤلا: سيئيٰ بنه رت

..... قوتابخانه:

سهرپه رشتيٰ زانستيٰ يئيٰ چاپيٰ: سادق ئه حمه د عوسمان - سليم عليٰ عمر وهرميٰلي
سهرپه رشتيٰ هونه ريٰ يئيٰ چاپيٰ: عثمان پيرداود كواز - سعد محمد شريف صالح
ديزايين و بهرگ و ئاماده كرنا ويئنه يان: عادل زرار آمين
جيٲه جيٲكرنا بزاره كرنا هونه ريٰ: عدنان احمد خالد
ويئنه: محمد هاشم

وہ رزیٰ ئیکئی

تیبینی:

مامۆستایین هیژا: مه به ست ژ شروقه کرنا په یقا ئەقەیه زارۆکیین
مه فیڤی زاری کرمانجیا ژیری ببن، هیقییه ژهه وه یین ریژدار پویته
ب قی چەندی بدهن، داخوازییا سه رکه فتنی بو هه وه یین به ریز
دکه یین و خودی پشتەقان بیت...
به رهه فکه رین په ږتووکی

مرن ل دووٲ نٲچٲرا چووچكان ل ناٲ دارستانٲن مٲن لٲ چاندى
دهٲت.

ئاٲٲ ژ دوورى رووٲارٲن مٲن لٲ چاندى بٲنه.

رٲكخراوا **M.A.G** وٲنه بٲن مٲنا به رهه ٲكرٲنه.

دى چين قوتابخانى

ئەم دى چين قوتابخانى
وہك زاروكين جيهانى
مافى مەيە بخوينين
تاكو سەربەست بيمينين
چەك زانست و زانينن
رووناھيى پى ديينين
ئەقرۆ خامەو پەيقن
بۆ وەلات رۆژو ھەيقن
كوردستان پى گەش دىيت
سەربەست و ئازاد دىيت.

(محمد بەروارى)

واتايا په يقان

په يق و اتا

تهد م: ئيمه

خامه پينوس / پينقيس

تهد قرو: تهمرو - ئيرو

په يق: وشه

هه يق: مانگ

راهينان

قان قالا هييان پر بکه:

مافي مه يه .....

..... بمينين

تهد قرو خامه و .....

بو ..... روژو هه يقن

چالاکى (۱)

مامۇستا مفايىن زانست و زانىنى بۆ خويندكاران روون بکه :

چالاکى (۲)

کور: ئەف کورە قان کوران

توژى قان پەيشان وەك ئەقال سەرى لىبکه :

.....کرىکار

.....جووتيار

.....كچ

.....دار

.....گول

رهوشتی باش

سیروانی خوشکه کا بچووک هه بوو، ناڤی وی ڤیان بوو روژه کی
سیروانی ژ خوشکا خویا بچووک پرسى:

ڤیان هه کو تو دچیه قوتابخانی، تو دکیهه را دچی؟

ڤیانی گوتی:

ئه ز ل سه ر لیقا ریکی دچم.

سیروان: ڤیان، ئه گهر ته ڤیا ژ ڤی لایى جادی بچیه لایى دی، دی چ کهی؟

ڤیان: ئه گهر من بقیته ئه ز ژ جادی دهرباز بېم، دی نیرمه لایى خویى

راست و چهپی، ئه گهر من دیت ترومیلهک یا دهیت، ئه ز دی ل

لایه کی جادی راههستم هه تا دبوریته، پاشی دی دهربازبم.

سیروان: ڤیان تو ل قوتابخانی چ فیږ دبی؟

ڤیان: ئه ز فیږی خواندن و نقیسن و بیرکاری و وینهی و گه لهک وانهیین

دی دبم.

سپروان: ل دهمی بیئقه دانئ توچ دکهی؟

قیان: دبیئقه دانیدا دچمه مهیدانا قوتابخانی و ل گهل ههقالین خو

یارییان دکهم و کهسی نا ئیشینم.

سپروان: بیژه من ئە گهر خامهیهک یان تشتهکی دی ته ل مهیدانی

دیت دی چ ئی کهی؟

قیان: ئە گهر من خامهیهک یان تشتهک دیت دی ل خودانی وی گهرم و دهههقی،

ئە گهر من نهزانی بی کییه دی دههه دهستی مامۆستایی خو.

واتایا په یفان

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
رادبۆریت	: دهربازدبیت
جاده	: شهقام
ههقال	: هوگر، برادهر-هاوری

پرسیار

بهرسقا شان پرسیاران بده:

۱. سیروانی خوشکه کا بچووک هه بوو، ناڅی وی چ بوو؟
۲. څیان دکیڅه را دچوو قوتابخانی؟
۳. څیان ل قوتابخانی چ فیږ دیت؟
۴. نه گهر څیانی خامه یه ک دمهدانا قوتابخانی دا دیت، دی چ لی که ت؟

چالاکي

(قوتابخانه مالا مهيا دووڼيه)

نه څی ریږی دووچاران د دهفته را خوډا ب شیوه یه کی جوان بنڅیسه.

چوچک و رووشی

چوچکە کا جوان ددارستانه کیدا ل دانی دگه پیا دا بخوت، دهملدهست
رووشیهک لی پهیدا بوو خو هاقیتی و گرت.
چوچکا ژار ل بهر دهستی رووشی فیلباز وهکی بیها دناڤ ئاقیدا
دلهرزی. رووشی ب دفن بلندی فه ژچوچکی پرسی: ئه ری تو بو من
نایتری تو یا ژار بوچی ههردهم یا دڅوشو بهخته وهری؟ ب راستی
سهیره! نه ز ب ههمی هیرو شیانین خوڤه ههر گاڤ بی دلته نگم و
چوچکە کا لاوازا وهکی ته ههر گاڤه کی ئاوازه کی لی ددهت و ژ فی
چهقی داری دفریته چهقی دی. چوچکا ژار ب ترسو له رزقه
گوت:

مام رووڤى، ئەگەر تە دڤىت ئەگەرا دڤوشىيا من بزانى من بەردە
دابفرمە سەر ئىك ژوان چەقان، قىجا گوھى خۆبەدە من، ئەز دى
نەپەنىيا خۆ بوته ئاشكەراکەم.

ئەرى ئەگەر تو گوھى خۆ بەدەيە نەپەنىيا من ژەندى چاکتر نىنە کو
تو ژارەکا وهكى من بخوى؟

رووڤى پىچەك هزرا خۆکرو قىجا چووچکا خۆ بەردا. چووچک فرى
سەر دارەکا بلندو پىچەكى يىنا خۆڤەداو گۆت ئەى رووڤى، راستە
ئەزىا ژارم لى هەرگاڤ ئەزىا دڤوشو بەختيارم چونكى ئەز هزرا
ئىشاندا هیچ کەسەكى ناکەم و زۆردارى دھزرا من دا نىنە.
لى تويى فيلباز ب ئىشاندا ژاراقە بى مژوولى و هەر هزرا
زۆردارى دكەى، ژ بەر هندی تو هەمى دەمان دخەم و دلتهنگيىدا
دژى و دوژمىن تە دزۆرن.

واتايا پەيفان

پەيفان

واتا

دەملدەست : ژنشکە کىڤه

ب دفن بلندی ڤه : ب مەزنى ڤه

هەر گاڤ : هەردەم

نەپەنى : نەپىنى

ئىشاندن : ئازاردان

پرسیار

بهرسقا فان پرسیاران بده:

۱. بوچی رووچی خو هاقیته چووچکی؟

۲. رووچی ب چ یی ب ناقو دهنگه؟

۳. نهپه نییا چووچکی چ بوو؟

راهینان

فان قالا هیین خواری ب فان په یقان پر بکه:

(هیچ، هرگاښ، هزارا، راسته، زورداری)

ئهی رووچی ..... ئەز یا ژارم ئی ..... ئەزیا دڅو شو

بهختیارم چونکی ..... ئیشاندا ..... کهسه کی

ناکه م و ..... دهزرا من دانینه.

ددانین مه

خویندکارین خوشتقی: ساخله مییا ددانین مه نیشانا ساخله مییا
مه یه، ژبه ر هندی پیدقییه ل ددانین خو دهشیار بین، روژانه ب
فرچه ی و چه قرینگی بشوین.

دووو هه ر خوارنه کییدا تهوان پاقر بکهین، شرینییا کییم بخوین،
ههروهسا یا باشه جارو باران بچینه لایی نوژداری ددانان بو لینییرین و
پاراستناوان ژ کرمی بوون و نه خوشییین دی.

مرۆقی دوو جارن ددانین وی دهین:

ددانین جارا ئیکى دييژنى: ددانین شیری، ژمارا وان بیست ددانن، ل
 ژیی شهش سالیی و یقه ئەف ددانه دکه قن و، پشتی دەمه کی دی
 ددانین بەردەوام دەین کو ژمارا وان سیه و دوو ددانن. ئەف ددانین
 بەردەوام ئەگەر که قتن هندهک ددانین دی ل جهی وان ناهین.

واتایا په یقان

واتا

په یق

تەندروستی	: تەندروستی
پیدقییه	: فەرە
نۆژدار	: پزیشک، دکتور
نەخۆشی	: نەساخی
بەردەوام	: هەر و هەر
چەقرینگ	: مەعجونى ددانا

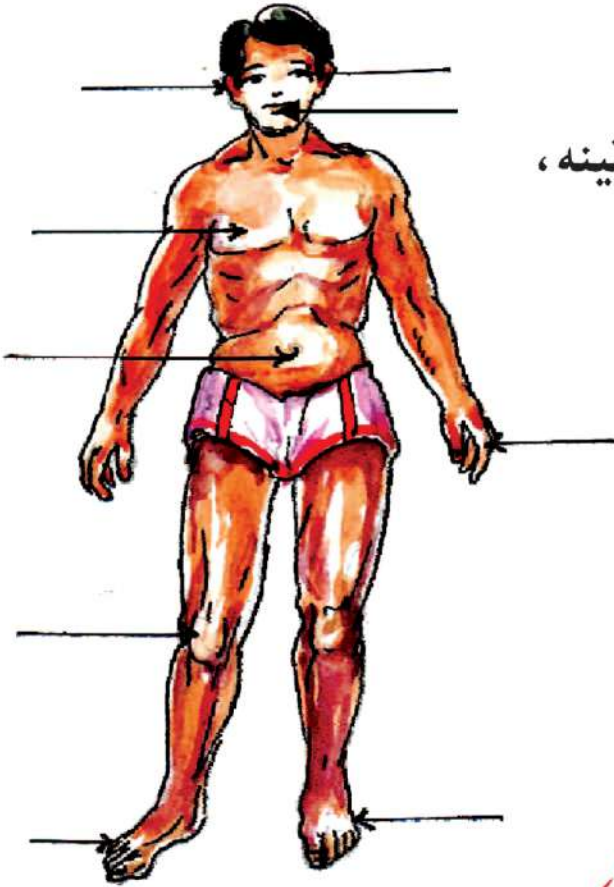
چالاکى (۱)

قوتاييى خوشتقى:

ئەقىن ل خوارى ناڭى ئەندامىن لەشى مروڭىنە،
دانه سەر ويىنە؟

ناڭك - سىنگ - چاڭ - گوھ -

برو - چۆك - دەڭ - تىل

چالاکى (۲)

درېژ × كورت

قوتاييى زيرەك توژى پەيشين خوارى

وہكى سەرى لىبکە:

..... × سار

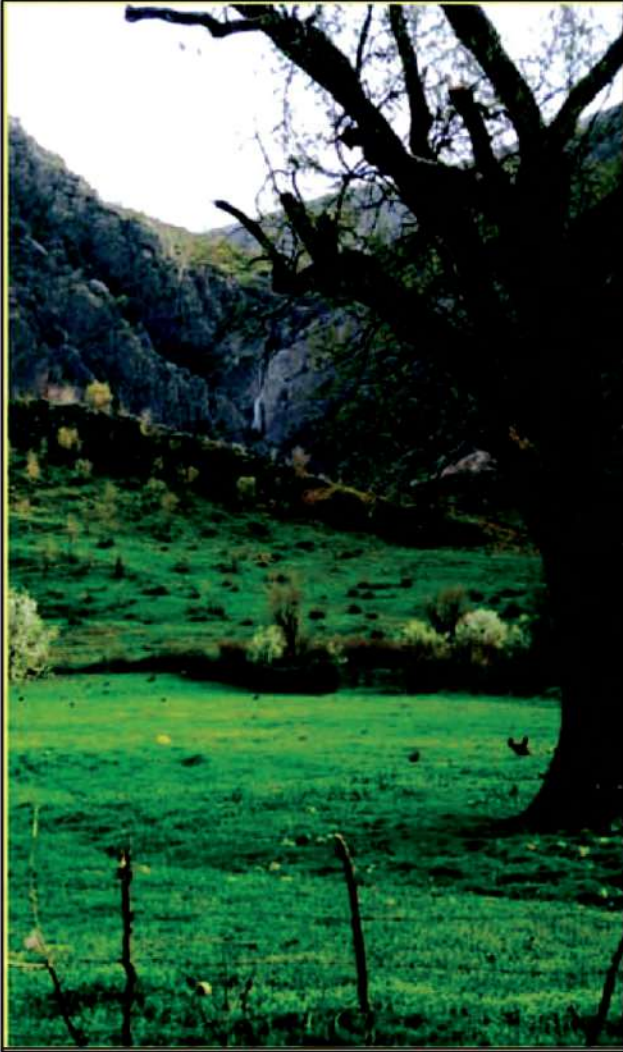
..... × بلند

..... × مەزن

..... × جوان

..... × شەڭ

بوهار

گه لی هه قالا مـزگین
دهشت و چیا گرنژین
بوهار هاته واری مـه
میـرگ و چیمه ن خه ملین
خه ملین میـرگ و چیمه ن
بنیره دیمه ن دیمه ن
به هه شته ئه ف کوردستان
ئالا رهنگین بلند کـه ن
بلند کهن ئالا رهنگین
ل سهر چیا یین به فرین
بژی کوردستانا مـه
هه ربژی ئاشتی و ئه فین

موئید تهیب

ل سالا ١٩٥٧ ل دهۆك بوویه

راهیتان

شان قالا هییان پر بکه:

۱. گه لی هه قالا .....

دهشت و چیا گرتن

۲. هاته واری مه .....

میگ و چیمه ن خه ملین

۳. بهه شته نهف .....

ئالا رهنگین بلند کهن

۴. ئالا رهنگین بلند کهن

بلند کهن .....

۵. بژی کوردستانا مه

هه ر بژی و نهفین

چالاکي

قی گوتنی ب شیوه کی جوان ددهفته را خودا بنقیسه:

(بژیت کوردو کوردستان)

ئەنجامى درەۋكەرنى

زارۋكىن من، درەۋ رەۋىشتەكى كرىتتە، ئەنجامىن ۋى گەلەك دىخراپن،

ئەقجا داقتى چىرۋكى لىسەر خراپىيا درەۋ كەرنى بۇ ھەۋە قەگىرەم.

جارەكى شقانى كى پەزى خۇ دچەراند، ژنشكە كىتقە كرە ھەۋار:

ھۇ خەلكىنۇ بگەھنە من، گورگى پەزى من خوار!!

خەلك بۇ رزگار كرنا پەزى بلەز دەھەۋارۋى چوون، لى شقانى تىق تىق

كرەكەنى ۋ گۆت:

ب خودى ۋەسا نەبوو من درەۋكر .

رۆژ هاتن و رۆژچوون، رۆژه کی گورگ ب راستی کفته ناڤ پهزی،
جاره کا دی شقانی کره ههوار: هۆ خه لکینۆ، ئه ی ههوار گورگی پهزی
من براند، زوو وهرن زوو!

خه لکی گوهی خۆ نه دایی چونکی بهری هینگی شقانی دره و لی
کربوون، ژ بهر هندی گورگی پهزی وی بی سهروبهر کر.
ئه قجا زارۆکیین من... دره و کرنی هه می ده ما ئه نجامین خراپ هه نه،
ههر وه کی مه زن دبیژن ئاگر به ربوو مالا دره وینی که سی باوهر ژ ی
نه کر.

واتايا په يشان

<u>په يف</u>	<u>واتا</u>
څه گيرم	: بيټرم - بليم
ژنښکه کيڅه	: دهملدهست
کريټ	: نه جوان - ناشرين

راهينان

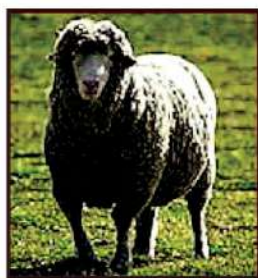
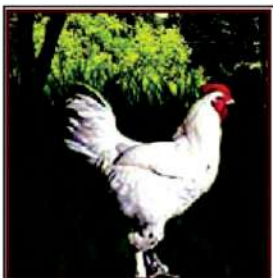
به رسقا څان پرسياران بده:

۱. شقانی چ دره و کر؟
۲. ده می خه لک دهه وارا په زی چوین، شقانی چ کر؟
۳. بوچی خه لکی جارا دووی باوهر ژشقانی نه کر؟

چالاکى (۱)

قان رسته يېن خوارى بھوينه و ژمارين وان ل ژيروينه يى گونجاي بنقيسه :

۱. ھيكا دكەت	۱۱. داىكا كووچكانه
۲. ب لہزہ	۱۲. داىكا بهرخانہ
۳. درہويت	۱۳. كورك دييت
۴. قد قدى دكەت	۱۴. دشهيت
۵. شير دەرہ	۱۵. يى ھارہ
۶. ب وہ فايہ	۱۶. دہوارہ
۷. سواردين	
۸. داىكا چيچہ لۆكانہ	
۹. دباريت	
۱۰. ھرى ھەيە	

چالاکى (۲)

ب خيچه كى قان پەيقان بگەھينە بەروفاڭيىن وان:

تازادى	درەوين
دۆژمن	كرىت
نيژيك	خراب
ترسنوك	زوو
باش	ب جەرگ
جوان	دوور
راستبيژ	دۆست
كورت	بن دەستى
درەنگ	درىژ

چالاکى (۳)

مامۆستايى بەرىز:

دشياندايه وهك شانۆگەرى ئەف سەرھاتىيە دپۆليدا ژلايى چەند
قوتاييانقە بهيتە پيشكىش كرن.
توژى ھاريكارييا قوتايبيان بکہ بو بجھ ئينانا فى كاري.

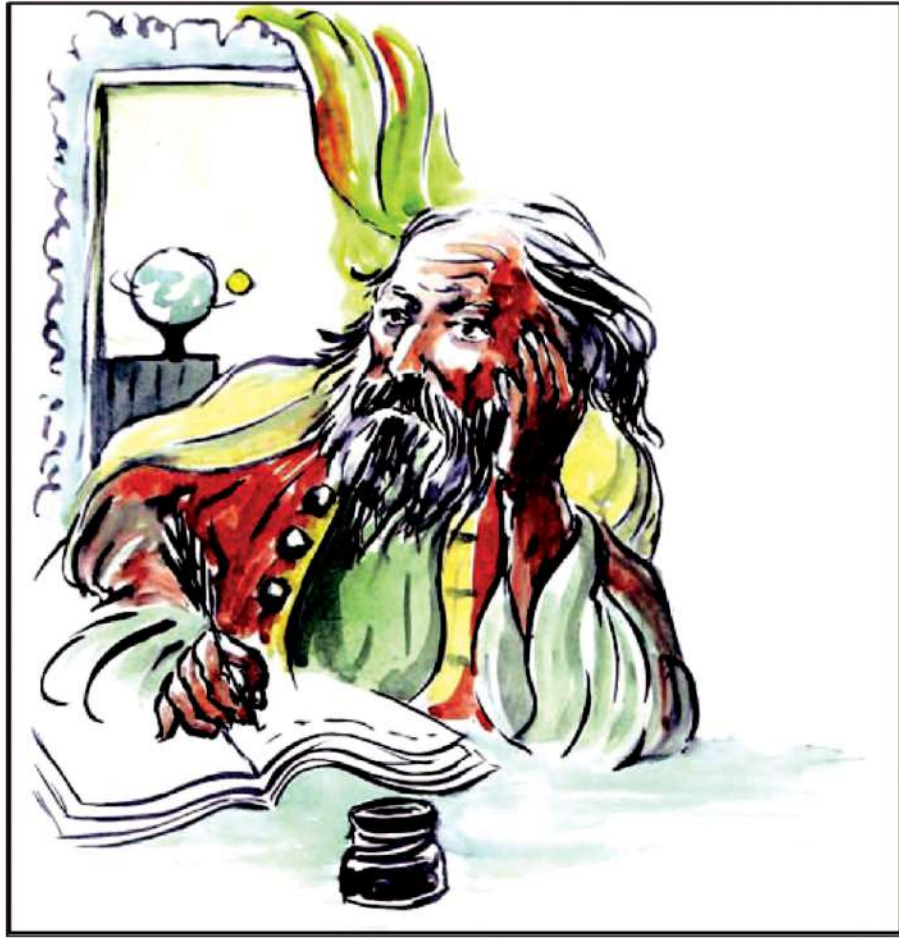
چالاکى (۴)

فى گوتنى ب شيوه كى جوان ددەفتەرا خودا بنقيسە:

(راستى ريكا خودييه)

زانایه کی نه مر

کارزان زارۆکه کی زیرهک بوو، ئەودەمەک بوو هزرا چەوانییا پەیدا بوونا
شەف و روژان دکر، ژ بەر هندی ژ مامۆستای خۆ پرسی:
ئەری مامۆستا بۆ مە نا بیژی شەف و روژ چەوان پەیدا دبن؟
مامۆستای ئافەرین لی کر بۆقی پرسیاری، ئەجبا گۆتی:
قوتابیین خۆشتقی، ب سەدان سالان بەری نەو زانایان وەسا دزانی کو روژ
دئاسمانیدا دزقپیت و ژئەنجامی قی زقپینی شەف و روژ پەیدا دبن.
بارزان: ئانکو وەسا دزانی کو ئەرد نالقیت و روژی دلشین لیکزقپین هەیه.

مامۆستا: بەلئى، لى پىشتى سەدان سالان زانايەكى ب ناڭو دەنگى
پۆلەندى (كۆپەرنىكۆس) ئەڭ ھزرو بىرە راستقە كرن.

ئازاد: مامۆستا چەوان راستقە كرن؟

مامۆستا: زارۆكىن من، پىشتى دووفچوون و شروڧە كرنە كا درىتر بو
دەركەفت كو رۆژى ھىچ بزاڧ نىنە بەلكى ئەردى دوو جوړە لقىن
ھەنە.

جوړى ئىكى، بو دەمى سالەكى ل دوور رۆژى دزقريت و ژ زقرىنا ئەردى
ھەر چوار وەرزىن سالى پەيدا دبن: بەار، ھاڧىن، پايىز، زقستان
جوړى دووى ژى بو دەمى شەڧ و رۆژە كال دوورخو دزقريت و ژ قى
زقرىنى شەڧ و رۆژ پەيدا دبن.

كارزان: گەلەك سوپاس مامۆستايى ھىترا.

ھزار سلاڧ ل بىرەوھرىيا زانايى نەمر كۆپەرنىكۆسى بن* .

* كۆپەرنىكۆس: زانايەكى گەردوونناسى پۆلەندى بوول ساللا ۱۴۷۳ز. ژدايك بوويەول ساللا

واتايا په يشان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
وهسا	: وهتوځ - نهوها
راستقه کرن	: دروست کرن
لقين	: بزاف
هيچ	: چ

راهينان

شان قالاھييان ب په يشه کا گونجاي پر بکه:

۱. ب سهدان سالان بهري نهو زانايان وهسا دزاني کو .....
۲. ئه ردل دوور روژي ..... و ههر ..... پهيدا دهبن.
۳. زانايي ب ناڅو دهنگي پولهندي ..... بو دهرکفت کو روژي
هيچ ..... نينه.
۴. شهف و روژ ژ نهنجامي زفرينا ئه ردي ل دوور ..... پهيدا دبن.

چالاكى (۱)

مامۆستايى بەرپىز: دگەل خو ئەقان ئامادە بکە:

۱. گۆيا ئەردى

۲. چرايه كى، باشته ئەگەر گلۆپ بيت.

ئەقجال بەرچاڭيىن قوتايىيان هەردوو لڭينيىن ئەردى روون بکەو، بلا
چرا روژييت.

چالاكى (۲)

قوتايىيىن خوشتقى:

أ- سال چەند وەرزه؟ ناڭين وان بيژەو بنڭيسە.

۱. .... ۲. .... ۳. .... ۴. ....

ب- ئەردب چەند دەمژميىران ل دوور روژى دزقريت؟

(ئەگەر تە نەزانی ژ مامۆستايى خو پىرسە)

ج- ئەردب چەند روژان ل دوور روژى دزقريت؟

ئەردب ..... روژان ل دوور روژى دزقريت.

(ئەگەر تە نەزانی ژ مامۆستايى خو پىرسە)

چالاکى (۳)

ب شیوهیه کی جوان قى ریزی دوو جارن ددهفته را خو دا بنقیسه :
﴿رۆژ ژیدهری رووناھیی و هه می وزه کییه﴾.

چالاکى (۴)

خویندکاری خوشتقی : سال چوار وهرزه و دووازده هه یقه ، هه ر وهرزهك
سى هه یقه ، ناڤین هه یقین كوردی ئەقنه:

هافین	بهار
۴. پوشپه ر	۱. نه وروز
۵. خه رمانان	۲. گولان
۶. گه لاویژ	۳. جو زهردان
زفستان	پاییز
۱۰. به فرانبار	۷. ره زبه ر
۱۱. ریبه ندان	۸. گه لاریزان
۱۲. ره شه مه ه	۹. سه رماوه ز

خویندکاری زیرهك: ناڤین هه یقین كوردی ژبه ربكه.

سەيرانەك ل كوردستانى

ئەلند دگەل خىزانا خۆ چوونە ھاڭىنگەھا بىخال، بېڭە و دپەنجەرا
تورمبىلېرا ئەلندى بەرى خۆ دا سروشتى كوردستانى، چياو گرو
دۆل و نھالان. دلې وى ب قان دىمەنىن جوان گەلەك خۆش بوو، پشتى
گەھشتىنە وىرى دناڭ ئاڭىدا ھۆگرى يارى دكرن، ئەلند نىاسى و
بوونە ھەقالىن ئىك و دانوستاندن كرن.

ھۆگر: ئەلند لە كوى ھاتووى؟

ئەلند: ئەز ژ دەھوكى ھاتىمە.

ھۆگر: دەچىتە قوتابخانە؟

ئەلند: بەلى ، ئەز گەلەكى زىرەك و چەلەنگم.

ھۆگر: سالى داھاتوو ديمە شارى دھۆك و بە كرمانجى دى ئاخقم.

ئەلند: بەلى ئەم ئىك مىللەتەين.

پاشان خودا حافىزى ل ئىكو دوو كر. ھەر ئىك چوو دەف خىزانا خو.

ئەلندى گوتە بابى خو: بوچى ھەتا نھۆ مە ئىك زمانى خواندن و

نقىسىنى نىنە؟

باب: ئەلند ما تە ئەو دارو بار نەدیتن ھەمى د رەش بوون، خەملا

چىيان گوھارتبوو؟ ئەو دوژمنى مىللەتى كورد سۆتبوون و وان

نەدھىلا ئەم بىنە ئىك، لى كورد ئىكن نابنە دوو.

ئەلند: سۆزىت بابى من يى ھىژا ، سالا بەيت ئەز ب كرمانجىيا ژىرى

باخقم.

واتايا پەيشان

<u>پەيش</u>	<u>واتا</u>
ب ريشه	: دريکيدا
بهري خودا	: تەماشە کر
چەلەنگ	: چالاک
نەو	: نوکە - ئیستا
خەمل	: جوانی

پراھینان (۱)

بەرسقا فان پرسیاران بەدە:

۱. ئەلند و خیزانا خو کيشه چوو بوون؟
۲. ئەلندی دپەنجەرا ترومبیلیدا چ دیت؟
۳. هۆگری کی نیاسی؟
۴. ئەلند ژ چ باژیر هاتبوو؟
۵. ئەلندی چ سۆزدا؟

راهینان (۲)

تەشان قالاھییان ب پەشقە کا گونجای پربکە:

۱. ھۆگری ..... دکرن.
۲. ھۆگرو ..... بوونە ھەقالین ئیک.
۳. باب: ما تە ئەو ..... ھەمی د رەشبوون.
۴. ئەلند گەلە کی .....

چالاکى (۱)

۱. ناڤین سی ھاڤینگەھین کوردستانی بنڤیسە.
..... ۱ ..... ۲ ..... ۳ .....
۲. ھەر ھاڤینگەھەك ژئەوین تە نڤیسین دكەڤنە کيژ پاريزگەھى؟
۳. بۆچى دبیژنى ھاڤینگەھ؟

تە گەر پیدڤى بوو: بلا مامۆستا ھاریکاریا قوتاییان بکەت.

چالاکى (۲)

هەر قوتاييهك ل دوور سهيرانى باخشيت كول روژا نه ورؤزى
دگه ل خيزانا خو كربيت.

چالاکى (۳)

هاڤين + گهه ← هاڤينگهه

توژى قان پەيشان وهكى سهرى لىبكه:

فيِر + گهه ←

خويندن + گهه ←

پهيمان + گهه ←

كار + گهه ←

خوارن + گهه ←

كۆتر و مېرى

جاره كى كۆترهك بۆ ئاڧ قه خوارنى ل سەر لىڧا رووباره كى راوهستا بوو، چاقى وى ب مېرىه كى دكه قىت كوكه قىتبه دناڧ رووبارىدا، نىزىكه بخه ندىت.

دلى كۆترى ب مېرىا هه ژار قه سۆتو چه قه كى دارى بۆ هاقىت دا خوېىقه بگرىت. مېرى سوارى چه قى دارى بوو، ژ خه ندىنى رزگار بوو. گه لهك سوپاسىيا كۆترى كر.

پشتى ده مه كى كىم، كۆتر فرى و دادا سەر داره كا نىزىكى رووبارى، چاقى نىچىرقانه كى قىكه فت و دقيا بكوژىت.

مېرى دىت نىچىرقانى دقىت كۆترى بكوژىت، د دلى خودا گۆت: پىدقىبه ئەڧ كوترا ئەز ژ خه ندىقاندنى رزگار كرىم، ئەز ژى وى رزگار بكه م.

فیبجا میڤی بله ز خو گه هانده نیچریقانی ب دژواری له قهك ل ملی وی دا.
 نیچریقان قه جنقی و ئاگهه ژ کوتری نه ما، دقی ده میدا کوتر فری، ب
 نه گه را وی قه نجییا ل گه ل میڤی کری، نه و ژ مرنی رزگار بوو.

واتایا په یقان

<u>په یف</u>	<u>واتا</u>
هه ژار	: ژار، بی ده ست هه لات
داداسهر	: چووسهر
قه نجی	: باشی - چاکی
مل	: شان

پرسیار

۱. کۆتری چ د رووباریدا دیت؟
کۆتری د رووباریدا ..... دیت وهخت بوو بخه ندقیت.
۲. کۆتری چ بو میړی کر؟
کۆتری ..... داری بو میړی هاقیت داخو پیښه بگریت.
۳. میړی چ کر؟
میړی سواری ..... داری بوو ژ خه ندقینی رزگار بوو.
۴. کی کۆتر دیت؟
..... کۆتر دیت و قیا بکوژیت.
۵. میړی ددلی خودا چ گوت؟
گوت پیدقییه نه ز بزاقي بکه م بو ..... قی کۆتری کو وی
نه ز ژ خه ندقینی رزگار کریم.
۶. میړی چ کر؟
میړی خو گه هانده نیچیرقانی و ب دژواری له قهک ل ..... سوی دا.
۷. بو وانا بهیت ههر قوتابییهک خو بهر هه ق بکه ت و سه رهاتییه کا
خوش دناف پولیدا بومه بیژیت.

۸. قان په يقان بنقيسه:

أ- تهر و هشك.

ب- دارو بهر.

ج- رهش و سپی.

د- گل و گيا.

ه- ژنو ميړ.

چالاکي

في گوتني ب شيوه كي جوان ددهفته را خودا بنقيسه:

(قهنجيي بکهو دثاقيدا بهرده)

باران

هه ورهك هاته ئاسمانى

بارانهك گه ل خوه ئانى

رژانده سه رى چيا

شينكرن گولو گيا

تهق نه هالو دهرو دهشت

خه ملاندىن مينا بهه هشت

هلو رابه جوتيارا

بكيله تهق به يارا

تو لهز بكهو لهزينه

وارى خو بخه ملينه

بارانى، ليكه، ليكه

خه تيرا ژينى پيكه

"تازاد مزورى"

واتايا پهيڻان

<u>په ڻف</u>	:	<u>واتا</u>
گه ل خواه	:	د گه ل خو
ٽاني	:	ٽينا-هينا
ته ڦ	:	هه مي-هه موو
نه هال	:	دو ل و شيف
خه ملان دن	:	جوان کرن
خه تير	:	مه شخه ل

شیوازی ئاخفتنی

بابه کی شیرت ل کورپى خودکرن و دگوتى:

کورپى من: ئەگەر ل کۆرەكى روونشتى كيم باخقه و گەلەك بېھيسە، ئەگەر تەقیيا باخقى، ئاخفتنا كەسى نەبرە، چاقەرپى گەھا خوبە ھەتا بھیت و خەلك ھەمی گوھدارييا تە بکەن.

قېجا ئەگەر تۆ ئاخفتى دريژنەكە، چونكى ئەوى گەلەك باخقت دى گەلەك خەلەتيان ژى كەت، بلا ئاخفتين تەژى درۆن و ئاشكرابن، دانوستاندين تە دخۆش بن، گوتين تە دشرين بن، دا دکارتیکەر و دلراکيش بن - کورپى من!

ئەگەر ئىكى ئاخفتنەك بۆتە کر، پیتە پى بکەو باش گوھى خو بدى، ب تشتين دى قە خو مژويل نەكە، چونكى گوهدارى نيشانا پەرورده کړن و رهوشتين باشە.

واتايا په يشان

شيرهت	:	ناموژگاري
بهبهسه	:	گوډه بدی، گولی ببه
شيواز	:	جوړ
چاقهړی ببه	:	ل هيڅی ببه
گهه	:	دوړ
پيته پيدان	:	گرنگيدان
چاک	:	باش - قهنج

راهينان

ئيك: نيشانا (✓) بهرامبهر مهبهستا راست دانه:

۱. نه گهر ئيك بوته تاخفت:

- ( ) پهرتوو كه كی بخوينه.
- ( ) لی بنیره و گوډه بدی.
- ( ) نه گه ل هه قالی خوباخفه.
- ( ) تاخفتنا وی بیره.

۲. تہ گہر تو بۆ ئیکی ئاخفتی:

( ) گہ لہک باخقہ.

( ) دہنگی خو بلند بکہ.

( ) ب دہنگہ کی ئاشکہ را باخقہ.

( ) ئاخفتین ئالۆزبکہ.

دوو: فی دانوستاندنئ تہ مام بکہ دگہل ہہ قالہ کی خودا ب دوو قولی
باخقہ ب مہرجہ کی شیوازی ئاخفتنی پہ یرہو بکہن.

تازاد : رۆژ باش. سہ ربہست : .....

_____ : دی کیشہ چی؟ .....

_____ : تہ قہ چییہ ق تہ؟ .....

_____ : تول قوتابخانی فیری چ دبی؟ .....

_____ : تہ قوتابخانا خو خوش دقیت؟ .....

_____ : بۆچی تہ قوتابخانہ خوش دقیت؟ .....

سی: ب نقیسینہ کا جوان تہ قال خواری دوو جارا بنقیسہ:

(سہد گۆتن گۆری کپیارہ کی بن)

ژیری ب مهزنی و بچووکیی نینه

روژه کی ژ روژان شیرهك زقریقه لهندا خو، دیت مشكه کی بچووك یی
لیكدزقریت ول تشته کی دگهریت دا بخوت.
مشکی بچووك، دهمی چائی وی ب شیری كهفتی، ژ ترسان له رزی،
وهسا زانی كو شیر دی وی خوت.

لی شیری نه ئیشانندو گوتی:

((نه ترسه نه زته ناخوم))

مشکی گه لهك سوپاسییا لیبوورینو دل نه رمییا شیری کرو لهندا وی
ب جه هیلا.

پشتی چند روژان مشکی دەمی دیتی کو شیریی کەفتییە دناڤ تۆرا
نیچیرقانه کی.

چوو نک شیریی و گۆتی:

(هیژا، ریکی بده من، داکو داڤین تۆری بقه تینم و ته رزگار بکه م).

شیری گۆتی:

(من پیدتی ب هاریکاریاته نینه و ب شیانین خو دی قه تینم)

مشک ل لایه کی راوه ستاو دیت شیریی پیکوئی دکه ت داکو خو ژ تۆری
رزگار بکه ت.

پشتی پیکوله کا مهزن، شیر نه دشیا خو قورتال بکه ت.

چاره کا دی مشک چوو بهر سینگی وی و گۆت :

(ئه گهر هیژو شیانین ته مفای ل ته نه کهن، باشی و دلنه رمییا ته دی
دهه واراته هیئت).

ئه قجا دهست ب قه تاندنا تۆری کر هه تا چند داڤه ک لی برین.

شیر رزگار بوو و گه له ک سوپاسییا مشکی کر، کو خه لاتتی قه نجییا وی

داو گۆتی:

(راسته زیره کی ب مهزنی و بچووکیی نینه، خه لاتتی قه نجیی ژی ههر

قه نجییه).

واتايا په يشان

<u>په يف</u>	<u>واتا</u>
له ندا شيرى	: کونجا شيرى
شيان	: هيز
پيکول	: بزاځ
نيچيرقان	: راقهر
تور	: داقين نيچيرى
هيژا	: گه وره م ، بهريز
نک شيرى	: لايى شيرى
قهنجى	: باشى
خه لات	: ديارى
ژيرى	: زيره کى و ئاقلمه ندى

پرسیار

بەرسقا ئان پرسىاران بده:

۱. شىرى دلەندا خو دا چ دیت؟
شىرى دلەندا خو دا ..... بچووك دیت.
۲. مشك بوچى دگه پيا؟
مشك دگه پيا، دا ..... بخوت؟
۳. مشك بوچى دلەرزى؟
مشك ژبەر ..... دلەرزى.
۴. مشك ددلى خو دا ژ چ دترسيا؟
مشك ددلى خو دا دترسيا كو شير وى .....
۵. شير دشيا خو ژ توړى رزگار بكهت؟
نه خير ..... شيان نه بوون خو ژ ..... ى رزگار بكهت.
۶. مشكى بو رزگار كرنا شيرى چ كر؟
مشكى دهست ب ..... توړى كر.

راهینان (۱)

ڦان رستان بخوینه:

۱. وهسا دزانی دیّ خۆت.
۲. وهسا دزانی براییّ وی یه.
۳. وهسا دزانی نه هاتییه.
۴. وهسا دزانی جه ژنه.
۵. وهسا دزانی قه نجه.
۶. وهسا دزانی بابیّ وی یه.

راهینان (۲)

ڦیّ گوتنا مه زنان ب نقیسینه کا جوان ددهفته را خۆدا بنقیسه:

﴿ شیر شیره چ ژنه چ میره ﴾

وه رزى دوى

په شیمانی

روژه کی میړیهك دناډ باژیړی خودا هدر ژدهډف خو وبی هیچ نه گرهك
سلبوو و ژباژیړی دهركهفت.

گوټی: من دقیت بتنی بژیم، چوو مالو جههك بو خو دروستكر،
تهڅجا ب دووډف خوارنیڅه گهړیاو چند دندكین گه نمی په یدا كرو
برنه ناډ مالا خو، پشتی ده مه کی دندكین گه نمی شین بوون و دهركه هی
مالا وی لی هاته گرتن، دهست ب ههوار ههواری كړ. كهس وكار وی
دههوارا ویډا چوون رزگار كرو گوټی:

تۆ بۆچی ھندا سەر رەقى و زوو سل دى؟ ئەرى تۆ نزانى دندكىن
گەنى يان ھەر تۆقەكى دى ناپىت ب ساخى دناڧ مالدا بەيتتە
ھەلگرتن، بەلكى دقپت ئىكسەر بىكەنە دوو كەر، چونكى ب ساخى
شىن دىتتە قە، دقپت بزانى كەس نەشىت بتنى بژىت و سلبوون ژى
رەوشتەكى باش نىنە، ھەر كەسەك ژى دناڧ كەس و كارىن خۇدايى ب
قەدرە.

مىرياسل بەردا گرىي و گۆتى:

ئەز گەلە كاپەشىمانم بۆ وى كارى من كرى، ئى ئەڧ جودا بوونا من
وہ ل من كركو ھندى بژىم وەلات و باژىر و كەس و كارىن خۆ ب
جە نەھىلم و حەزژىبىكەم و سل نەبم.

واتایا پھیٹان

<u>پھیٹ</u>	<u>واتا</u>
سلبوو	: توڙه بوو
کھس وکارین	: مروقیں وی
دوو کھر	: دوو پارچہ
ب قہ در	: ب نرخ

راہینان

بہر سقاٹان پرسیاران بدہ:

۱. زیانین سلبوونی چنہ؟
۲. دەمی دەرگهه ل میړی هاتییه گرتن کی دهه واری هات؟
۳. ئهړی مروّف دشیّت بتنی بژیّت؟

چالاکى (۱)

ماموستا به حسی پیکه ژيانا مروغان بو قوتاییان بکەت،
کوکەس نەشیّت بتنی بژیت و هەمی پیدقی ئیکو دوونە، تو دشیی
لسەر په یوهندییا دناقبهرا ماموستای و قوتاییین وی دا وهك نمونە بو
پیکه ژيانی باخقی.

چالاکى (۲)

..... میرییه.

..... بالندهیه دفریت.

..... ستیر دیتن.

نەوان - نەو - نەقە

قالاهییین سەری ب په یقین دناق لاکیشه یدا بکە.

چالاکى (۳)

ئ- زارۆك
ب- ئەف زارۆكە
پ- ئەو زارۆك
قوتابىيى زىرەك: توژى قان پەيقان وەكى ئەوا ل سەرى ئىبكه:

پ-

ب-

ئ-

كۆتر

گول

مىش

مريشك

ستىر

چالاکى (۴)

((ھەر سلېوونەكى پەشیمانىيەك دىقرايە))

ب نقيسینه کا جوان قى ريزال سەرى ددەفتەرا خۆدا بنقيسەو پاشى
بۆمە ل سەر باخقە.

هه قسویاتییا باش

مالا سیروانی و مالا قیانی هه قسوی بوون، بایین ههردووکان ژیک سلبیوون
سهرا زاروکیین خو دگه ل ئیکو دوو نه د ئاخفتن.
رۆژه کی دایکا قیانی نه ساخبوو پیدتی ب نشته رگه ریی هه بوو، نوژداری
داخوازا بو تله کی خوینی ژیکر. بابی قیانی هندی گه ریا خوین ب دهست
نه کهفت و خوینا وی ژی ژ جوړی خوینا وی نه بوو.
بابی سیروانی زانی، بله ز گه هشته خهسته خانی و خوینا خویشکنی، دیت ژ
جوړی خوینا دایکا (قیان) ییه. ئینا گوته نوژداری:
ئه ز دی خوینی ده می.
بابی قیانی سوپاسییا وی کرو گووت: ل من بیوره، من نه دزانی تو دی هند ب
کیر هه قسووی خو هیی.
قیانی ژی سوپاسییا سیروانی کرو گووتی: ناییت ئیدی ژ ئیکو دوو سلبیین.

واتايا په يشان

<u>په يث</u>	:	<u>واتا</u>
هه قسوی	:	جیران - دراوسی
سل	:	توره
خه سته خانه	:	نه خوشخانه
پشکنی	:	لینیری
ل من ببوره	:	ل من نه گره

راهینان

به رسقا فان پرسیاران بده:

۱. بوجی بابی سیروانی و بابی قیانی دگهل ئیکو دوو نه د ئاخفتن؟
۲. بوجی بابی قیانی خوینا خو نه دا دایکا قیانی؟
۳. ئه ری چیدبیت هه قسوی دگهل ئیکو دوو نه ئاخفتن؟
۴. کی دهه وارا دایکا قیانی چوو و خوینا خو دایی؟
۵. قیانی چ گوته سیروانی؟

چالاکى (۱)

* پیدئییه مامۆستا مافی ههڤسوی لسه ههڤسوی بو
قوتاییان روون بکه تهڤه و داخوازی ژوان بکه ت هه ر قوتاییهك
مافه کی ژوان مافان بیژیت.

* مامۆستا دشی ت دقان هه لکه ڤتناندا پرسیار ژقوتاییان بکه ت
کو دڤیت به رامبه ر ههڤسو یین خو دچه وا بین؟ ئهڤجا
مامۆستا زیده تر بو قوتاییین خو روون بکه تهڤه، هه لکه ڤتن
وهك: جهژن، شه هیان، به هی، نه ساخوون... هتد.

كتك و مشك

كتكى گاز كره مشكى
تو دگهل من هه قپشكى
بهسه سته م و زورى
دى ژبير كهين يا بورى
وهه دهري ژ كوني
بنيره خوشيا دني
ته چ دقيت بيرسه
چيدي ژمن نه ترسه
مشكى زويكا باوهر كر
ههش بسهري خو وهر كر
ژكونا خو هاته دهه
كتكى خو هاقپته سهه
نه ما ده ليقا ره قى
كره پيخورا شه قى

"جگه رسوز پيندر ويى"

واتايا په يشان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
هه څپشك	: پشكدار
دني	: دنيا - جيهان
ده ليښه	: ده رفهت
سته م	: زورداری
چيدی	: ئیدی
هه ش	: خولی
پيڅور	: خوارن - خواردن

راهينان

ښان څا لاهيان پر بکه:

۱. کتکي گاکره .....
۲. بهسه ..... و زوری.
۳. وهره دهري ژ .....
۴. ..... خوشيا دني.
۵. کره پيڅورا .....

بلبله کی دامای

رۆژه کی (سیپان) دگهل سۆلینا هه قالآ خو ریککه فتن دا بچنه
باغچه کی گشتی. ده می دناف باغچه یدا دگه ریان، چاچی وان ب
بلبله کی بریندار کهفت کو گه له کی دامایبوو، سیپانو هه قالآ خو
گه له ک دامان بو چی بلبلی، ههردوووان بریاردا ژ باغچه ی ببه نه مال.
بلبلی خو ئینا مالو ده رمان کرو ئافو خوارن دانی.

پشتی چند روژه کان بلبی وان باشبوو قه گه پریا سهر شیانی
خو، سیپانو سۆلینی بلبل کره دناق قه فه سه کی داو خواری و ئاف
دانی، پشتی هینگی بهری خو دایی وه کی بهری نوکه ههری دامایه.

سیپانی گوته سۆلینی: ئەف بلبله داخازیا سهر به ستیی
دکته. سۆلینی ده رگه هی قه فه سی قه کرو بلبل فری چوو سهر تاک
داره کی، ئاواز خواندن.

سیپانی گوته: ئەقه یه خوشیا سهر به ستی و سهر به خوئی.

واتايا په يشان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
دامای	: غه مبار ، پوسیده
هه قال	: هوگر-هاوری
ریکه فتن	: پیکهاتن
تاکي داری	: چه قی داری - لقی دار

راهینان (۱)

دانوسانندن:

۱. سیپانی و سۆلینی بریاردا کیسه بچن ؟
۲. بلبله کی چه وا دیت ؟
۳. بلبلی خوبره کیسه ؟
۴. سیپانی چه گوته سۆلینی ؟
۵. بلبل کیسه فری ؟
۶. بۆچی ده می سۆلینی بلبل بهردای دهست ب خواندنی کر ؟

راهینان (۲)

شان بوشایان پر بکه:

۱. چائی سیپانی و سۆلینی ب بلبله کی ..... که فت.
۲. ههردووان بریاردا ژ باغچهی .....
۳. بلبلی خوئینا ..... و ..... ئاف و خواردن دانی.
۴. ئەف بلبله داخازییا ..... دکەت.

چالاکى (۱)

هندهك قوتابی زارقه کرنا دهنگی هندهك گیانداران بکهن.

چالاکى (۲)

ناقی هندهك گیانهوهرین مفادار وهنده کین درنده بنقیسه :

مفادار	درنده
۱.	۱.
۲.	۲.
۳.	۳.
۴.	۴.

چالاکی (۳)

پیدھیہ مامۆستا بۆ قوتاییین خو ررون بکەت کو ئازادی نه
بتنی بۆ مروۆھییه، بهلکی بۆ هەر گیانهوهرکی پیدھییه، تودکاری
پرسیاران ژ قوتایییان بکهی ئەگەر دایک و بابین ههوه نههیلن هوون
حهفتییه کی ژ ژووره کا مال دەرکهفن دی ههست ب چ کهن؟

چالاکی (۴)

قان رستهیین خواری بنقیسهقهو فییری نقیسین و خواندنا وان به:

سیپان و سۆلین ریکهفتن دابچنه باغچه کی گشتی.

سیپان و سۆلین ریکهفتن بچنه باغچه یه کی گشتی.

چیایین کوردستانی بلندن. : چیاکانی کوردستان بلندن.

مامۆستایین مه دباشن. : مامۆستایانمان باشن.

قوتابخانه مالا مه یه. : قوتابخانه مالی ئیمه یه.

سه‌فینی نه‌گوه‌دار

کومه‌کا زاروکان ل زه‌قییا پشت گوندی یارییا ته‌پا پیی دکر. سه‌فینی
گوته ئارازی، دا بچینه سهر فی گری گولان بینین.
ئاراز: دبیت ئه‌و جهی میان بیت. بهری بچین دا پرسیارا ماموستای
بکه‌ین.

سه‌فین: ئه‌ز ههردی چمه گولان ما پرسیار کرن بو چیه؟
ئاراز: سه‌فین راهسته دا بیژمه ماموستای.

سه‌فین: ئه‌ز ناترسم، ههردی چم گولین جوان لی هه‌نه‌و مین لی نینن،
تو چهند دترسی؟

ئاراز: ئه‌ز ناهیم هه‌تا پرسیار نه‌که‌م.

سەفین چوو وی دەقەری گول دکرنو ئاگەھ ژ خو نەما بوو،
ژنشکەکیفە پی وی کەفتە سەر مینەکی و پەقی، دگەل پەقینیدا
پیەکی وی فری، هەقالین وی دەهەواری چوونو برە خەستەخانی.
پشتی هەیفەکی سەفین قەگەر یا ناف هەقالین خو بەری خو دایی
هەمی یی یاریان دکەن، بەلی ئەو نەشیت بکەت. هەقالان بخیرەاتن
لیکر، پاشی سەفینی گۆت:

هەقالان نەچنە جەهەکی هەتا هوون پرسیار نەکەن. چونکی مین ل
دارستانان دزۆرن، نیشانا وان ژی سیگۆشە کا سوورە و کولۆخەک و دوو
هەستیک ل سەرن.

واتايا په يشان

<u>په يث</u>	<u>واتا</u>
ده قهر	: ناوچه
هوون	: هنگو-هين-ئيوه
قه گه ريا	: زقري
کولوخ	: ههستيکي سهری

راهينان (۱)

۱. زاروکان چ ياری دکر؟
۲. سه فينی چ گوته نارازی؟
۳. پيی سه فينی که فته سهر چ؟
۴. نيشانين جهی مين ريژ کری چنه؟
۵. دی ياريان ب مين و ته قه مه نيان کهی؟

راهینان (۲)

قان قالاھییان پر بکه:

۱. ئارازی گۆت: دا پرسیارا ..... بکهین.
۲. سه فینی گۆت: ئەز هەر دی چمه ..... .
۳. مین ل ..... هه نه .
۴. پشتی هه یقه کی سه فین قه گه ریا ناڤ ..... خو.
۵. نیشانین مینان سیگۆشه کا ..... و کولۆخهک و دوو ..... .

راهینان (۳)

بوچی هەر کاره کی مروّف بکهت دقیت پرسیار بکهت؟

چالاکى (۱)

مامۆستا:

ل دووڤ رینمایین (M.A.G) و ب وینین رهنگا و رهنگ مهترسیین
مینا و چه واییا خو پاراستنی ژوان بو قوتابییان روون بکه قه.

چالاکى (۲)

راسته يان خەلەتە ؟

خەلەتە	راسته

۱. زارۆك دىيىت ئە جەي مېنان يارىيان بىكەن.
۲. بەرى بچىنە جەهەكى دقيت پىرسىيارا مامۆستاي بىكەين.
۳. بى پىرسىيار كىرن نەچنە ناڧ دارستانان چونكى مېن لى ھەنە.
۴. ئەگەر تە مېنەك دىت، كەسەكى بەرپىرسىيار ئاگاھدار بىكە.

چالاکى (۳)

ئەقانە بىگەھىنە وان پىشكىن دگەلدا رىكدكەفن ورستەيىن پىكھاتى ل خوارى

بنقىسە :

۱. ئەگەر من مېنەك دىت	مىرۆقى دكوژىت
۲. گوللەيا تۆپى ژى وەكى مېنى	كۆم نەكەن
۳. چ جاران مېن و فېشەكان	دى ئاگادارى مامۆستاي كەم
۴. سەيران ل دەقەرېن مېن رىژكرى	ئەز خو نزيك ناكەم
۵. ئەو جەيىن مېن لى ھەبن	بىتە ئەگەرا كارەساتان

.۱

.۲

.۳

.۴

.۵

میره کی ناقدار

مالباتا کوردین به درخانی میللهت پهرست و روشنبیرو
وه لاتپاریزبوون. میرین زاناو داناو میرخاس دناقدا هه لکه قتیسه. ئیک
ژوان میر جه لادهت به درخان بوو کو سالاً ۱۸۹۳ی زاینی ل باژیروی
سته مبولی هاتیسه دنیایی.

جه لادهت به درخان هه ردهم دلسوزی دؤزا میللهتی خو بوویه.
پشکداری د شورشا شیخ سه عیدی پیران و شورشا ئاگریداغدا کرییه،
میره کی روشنبیر بوو، کو قارا "هاوار" ل شامی ده رئی نایه و بو یه که مین
جار پیتین لاتینی بو نقیسینا کوردی دانایه، ل ته مه نی پینجی و
ههشت سالییدا، سالاً ۱۹۵۱ی زاینی ل خهسته خانا فرهنسی ل شامی
مال ئاقایی کرییه.

واتايا پەيفان

<u>پەيف</u>	<u>واتا</u>
مالبات :	بنه مال
وه لاتپاريز :	نيشتمانپهروهه
ميرخاس :	قاره مان
دۆز :	كيشه ، مهسه له

راهينان

۱. مير جه لادەت به درخان كى بوو؟
۲. كهنگى ژ داىك بوويه و كهنگى چويه بهر دلوقانييا خودى؟
۳. پشكدارى د چ شورشاندا كريبه؟
۴. بو زمانى كوردى چ كريبه؟
۵. كى بوو بو جارا ئىكى پيتين لاتينى بو نقيسينا كوردى دانايين؟

چالاکى (۱)

ماموستا، دى رۆلى مير جه لادەت به درخانى ديباشى رهوشه نبيرييدا بو قوتابيين خو روونكهت ، دهر ئيخستنا گوڤارا (هاوار) و دانانا پيتين لاتينى بو نقيسينا كوردى وهك نمونه دى بو وان ئاخقيت.

چالاکى (۲)

ناف + دار = ناقدار

توژى ته قين خواري وه كي نمونا سهري لي بکه:

دل + دار =

دين + دار =

مال + دار =

گوه + دار =

خيزان + دار =

به هره + دار =

ناز + دار =

برين + دار =

مین

(محمد داریاس)

زور به سام و به ترسه
دوژمنی هه موو مرویه
دهسکاریکه ی هه له یه
ههر شوینی که مین ریژه
که مینی به دخوی لییه
خوینی پاکت برپیزی
جا له ههر شوین و جیبی

ئای که مین رهزا قورسه
رقی له من و له تویه
بو ئیمه وهک ته له یه
به هه قالانت بیژه
با نه چن بوئه و جیبیه
نهک بتهقی و بتکوژی
هه زار نه فرهتی لییی

واتای وشهکان

<u>وشه</u>	<u>واتا</u>
به سام	بسه هم
رق	کینه / که رب
مرۆ	مرۆف. ئینسان
ته له	داڤ. ته لهه
بیژه	بیژو وان
به دخو	به دره وشت. خرابکار
نه فرهت	له عنهت

محمد داریاس:

ل سالا ۱۹۵۲ ل باژیری کۆیه هاتییه دونیایی و ههتا نوکه چه ندین نامیلکه چاپکرینه.

به رهه میّت خۆب زمانی کوردی و عه ره بی و ئنگلیزی به لاقه دکهت، نوکه مامۆستا یه ل باژیری کۆیه.

راهینان

شان قالاهیین ل خاری ب په یقه کا گونجای پر بکه:

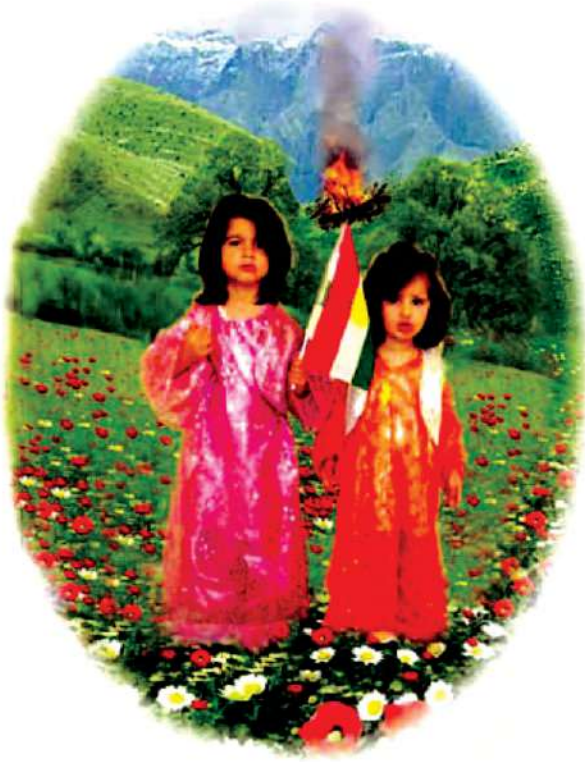
- ۱ - رقی له ..... و له .....
- ۲ - بو ئیمه وهك .....
- ۳ - دوژمنی هه موو .....
- ۴ - با نه چن بو ئه و .....

چالاکي

- ۱- مین چیه؟
- ۲- بو چی که رییت ته ژ مینا فه دبن؟

نه ورۆز

ئه قرو جه ژنا نه ورۆزه
ل هه وه هه ميا پيرۆزه
گه لى زارۆكان وهرن
ستران ئه قروكه دفرن
خوشكهن گه را ديلاى
بو قى جه ژنى و شه هيانى
ل بيست و ئىكى ئادارى
ره وشا گه شا بوهارى
كاوه ژ چيا هاته خوار
كوشتن ئه ژده هاك و مار
ل تهف جهان ئاگر هه لكر
وه لات پر رو ناهى كر

"د. عارف حيتو"

ل سالآ ١٩٦٨ ل دهوك بوويه

واتايا په يقان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
هه وه	: هنگو-ئيوه
د فهرن	: پيدقيينه - پيوستن
ديلان	: شههيان - گوځه ند

راهينان

دهيت ← ناهيت

قوتايي خوشتقي: توژي قان په يقان وه كي يين سهري لي بکه:

دخوت ←

دچيت ←

دخوينيت ←

دشوت ←

دکريت ←

ده‌ستپاکی

روژه‌کی ژ روژان کریکاره‌کی هه‌ژار دیواری مالا زه‌لامه‌کی
ده‌وله‌مه‌ند ده‌ه‌رفاند، دده‌می کارکرینیدا توورکه‌کی تژی زیر دیت و
هه‌لگرت هه‌تاکو خودانی مالی هاتییه‌قه توورک کره دده‌ستی داو
گوئی:

((هیژا ئەف توورکه من دده‌می کارکرینیدایی دیتی!)).

دلی زه‌لامی گه‌له‌ک پی خوشبوو و گوئی:

((ژ میژوه‌ره، من ئەف زیره‌ل بن فی دیواری فه‌شارتیبوون وجهی وان ل
من به‌رزه‌بوو، ئەز گه‌له‌ک ل دووڤ گه‌ریام، من نه‌دیت، نیشانا
راستییا ئاخافتنا من ژی ئەوه‌کو دووسه‌د زیر تیدانه)).

ڦيڄا ژ ڪريڪاري خواست ڪو وان زيڙان بهه ڙميڙيت، هه ڪو هڙمارتين،
ديت دووسه د زيڙن.

ب دلخوشيهه دانف خوداني مائي.
ئه ڦي دهوله مهندي ڙي ڙبهه راستگويي و دهسپاڪييا وي ڪريڪاري
بيست زيڙداني.

واتايا په يشان

<u>په يڦ</u>	<u>واتا</u>
زه لام	: ميڙ، پياو
نيشان	: به لگه
هه رڦاند	: رووخاند، خرابڪر
دهوله مهند	: زهنگين
ڪريڪار	: پاله
دلخوش	: دلشاد، بهخته وهر
دهسپاڪي	: دهسپاڪڙي (راستگويي)

پرسیار

بهرسقا فان پرسپاران بده:

۱. کریکاری چ کار دکر؟

کریکاری دیواری مالا زه لامه کی دهوله مه ند ..... .

۲. کریکاری چ دیت؟

..... دیت و ..... زیر تیدابوون.

۳. کریکاری چ گوته خودانی مائی؟

کریکاری گوته خودانی مائی: ((هیژا نهف ..... ددهمی

کارکنیدا من یی دیتی)).

۴. خودانی مائی چ گوته کریکاری؟

خودانی مائی گوته کریکاری: ((ژمیژوره من نهف ..... ل بن

قی دیواری شه شارتبوو)).

۵. خودانی مائی چ ژ کریکاری خواست؟

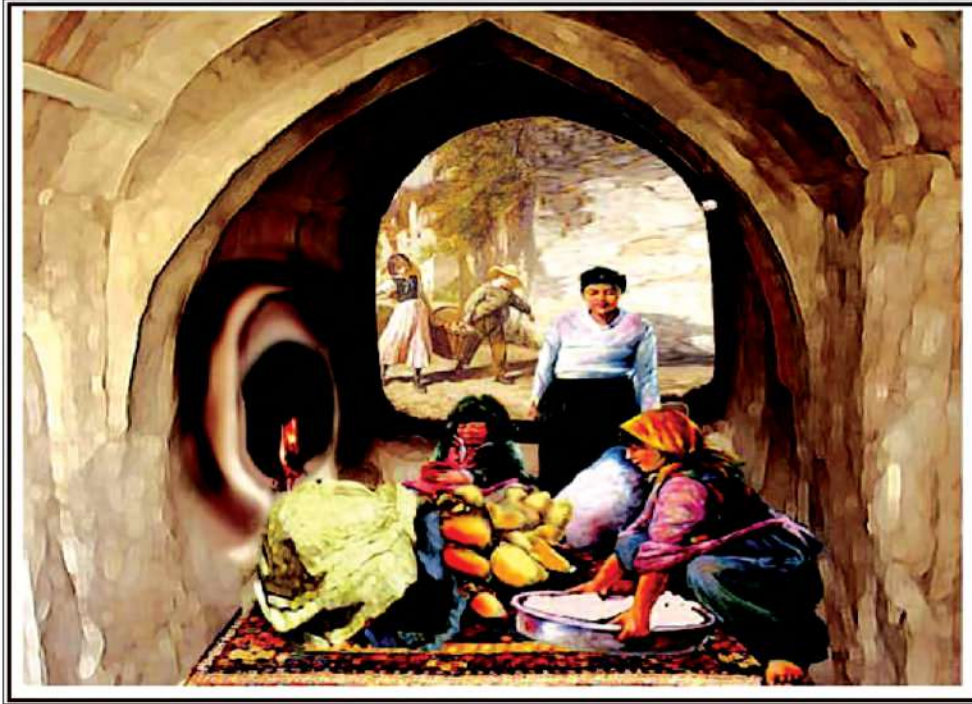
خودانی مائی ژ کریکاری خواست وان زیران ..... .

۶. بوچی خودانی مائی بیست زیردانه کریکاری؟

خودانی مائی ژبه رراستگویی و ..... یای بیست زیردانی.

سهوك

دایکا ناشتی و شیلانی ههشت نهه سهوك ژ ته نووری ئینانه دهری و ل
بن سهبه تا لسه ر کوارا گه نمی قه شارتن. شیلان و ناشتی، ل قی
لای ول وی لای گه پریان و سهوك نه دیتن، شیلانی دهست ب
هیقیان کرو گوت:

- دایکی، تو ب سهری خالی من، هه ر ئیکی ژ مه سهوکه کی بدی.
دایکی گوتی:

- بلا بابی هه وه ژ ناشی بهیته قه پاشی.

ناشتی دهست ب نزه نزی کرو گوت:

- دایکی، ته ز گه له کی برسیمه، ته گه ر هه رچ نه بیت که ره کی
سهوکی بدهمه.

دایکى گوتى:

((کورى من هه کو بابى هه وه فه گه پياقه، وى ده مى ته م هه مى
پيکفه دى روينين و هه ر که سه ک دى سه وکا خو خوت. لى نه و نه بابى
هه وه ل ماله ونه سه وک ل مالن)).

ناشتى گوتى:

((باشه دایکى بابى مه يى ل ئاشى، ئه رى سه وک ل کيشه نه؟))

دایکى گوتى:

((سه وک چووينه سه را گه نمى زه قىى بده ن)).

شیلانى پرسى:

((ئه رى سه وک چيا گه نميه؟))

دایکى گوتى:

((ئه رى هوون نزانن سه وک کچا خاتوون گه نميه؟))

ناشتى گوتى:

((ئه رى گه نم کچا کيه؟))

دایکى گوتى:

((گه نم کچا داپيرا زه قى و باپير ژى بارانه)).

ئه فه دقان ئاخافتنا دابوون، بابى وان ژ ئاشى فه گه پياقه، هه شت
نه ه سه وکين سوورژى سه رى خو ژبن کوارا گه نمى ئينا ده رى، شیلانى و
ناشتى تيق تيق کره کهنى.

واتايا په يشان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
سهوك	: نان
سهلك	: ته به قكا ناني
نزه نزه	: گري
هيچ	: چ
قه گه پريا	: زقري - گه رايه وه
دهم	: كات - وهخت

پرسيار

به رسفا شان پرسياران بده:

۱. دايكا ئاشتي و شيلاني سهوك ل كوده ري قه شار تېوون؟
۲. بابي ئاشتي و شيلاني ل كيشه بوو؟
۳. سهوك چ يا گه نيميه؟
۴. ئاشتي و شيلاني ده مي بابي وان قه گه پريايه قه چ كر؟

راهیتان

ئەف پەیقین خوارى چ یا ژى کیمه ، بو دانه و پاشى بخوینه :

نان ..... دەو

فرۆکه ..... بالنده

گه نم ..... جهه

باب ..... کوپ

پهز ..... بزن

به فر ..... باران

دوو پیښی

دوو پیښیان سهری خو پیڅه نابوو و دگهل ههف دئاخفتن.

پیښیا ئیکې: ژ کیڅه دهیی؟

پیښیا دووی: ژ باژیری دهیم.

پیښیا ئیکې: تشتهك ب دهست ته كهفت؟

پیښیا دووی: ئهري پاچهوا؟ خوينا سی كهسان من میژتو ههرسی

كهس من تووشی نه خوښییا لهرزوتا کرن.

پیښیا ئیکې: ههر هوسا ب ساناهی؟

پیښیا دووی: ئهري، چ ب ساناهی؟

چ نه مابوو تووشی هزار نه خوشییان بيم.
 من سەرا مالە کى دا په نجه راوان يا تیلە بهند کریبوو ، چوومه
 مالە کادی، ئەوژی یا دەرمان کریبوو ، هند نه مابوو دایهوش بيم.
 چوومه مالە کادی، دناڤ کوللهیدا نقشتبوون.

پیشیا ئیکى: پاشى؟

پیشیا دووی: ل دوماهیى ئەز گه رپام... گه رپام ههتا من مالە کا دی دیتی.
 من لى نیرى سى چار کەس تیدا نقشتبوون، ئەف مالە یابى
 تیلە بهندو بى کوللهو نه یا دەرمان کریبوو .
 بى وهستیان و بى نه خوشی دەملدهست، من تیر خوینا وان
 میژت.

پیشیا ئیکى: دووری گیانى ته بیت، لى ته نه بهستییه چ قه ومییه؟

پیشیا دووی: چ بوویه مال ویران؟

پیشیا ٹیکي: دوہی چوار پینج کارمہ ندین ساخلہ میی ب دەرمانان

هوور و گرین مه ژناقبرن. لی باشبوو ئەز بەر نہ کہ قتم.

پیشیا دووی: ئەہی ههوارو سەد ههوار! ئانکو فان نیزیکان ئەم ههمی

دی ژ ههف بە لاف بینە قە.

قیجا بی خوین میژتن ئەم ب چ بژین؟

هەردوو پیشی دەمە کی بی دەنگ بوون. پاشی بریاردان کو وی گوما ژەر

کری ب جەـ بهیلن و بو گو مە کا دوور باربکەن...

واتایا په یقان

په یف   واتا

پیشی   : میشوولە ، پیشکە .

دگەل ههف   : دگەل ئیکو دوو

بارکر   : قە گوهاست

نە خووشی   : نە ساخی

ساناهی   : ئاسانی

گیانی تە   : جانی تە

گو م   : گو لا ئاقی

پرسیار

۱. دوو پیشیان سهری خو پیکشه نابوو، ئەوان چ دگوت؟
۲. زیانا پیشیی بو مروقی چیه و چ نه خوشییه کی شه دگوهیزیت؟
۳. چهوا ئەم دی خو ژ پیشیان پاریزین؟
۴. دوژمنی پیشیی چیه؟
۵. نوژدار چهوا خزمهتا وهلاتی خو دکهت؟

نهرکی مال

۱. زیانا قان چیه؟ (پیشی، گووم، میس، مشک، دوکیل).

۲. کر ← کربوو.

قوتایی خوشتقی: توژی قان په یشان وهکی یین سهری لیبکه:

گرت ←

پاراست ←

برد ←

نقست ←

میژت ←

چويچى ۋەرە

چويچى چويچى چويچازەر
ژھيلىنى ۋەرە دەر
تۆمكى لسەر دەستى من
ھىدى ۋەرە دادە سەر
چويچى ھەي چويچا دارى
زويبە خو بەردە خارى
ۋەرە ل دەف من بىنە
ھەتا دانى ئىقارى
تو دزانى ئەي چويچى
ژتە ئەز ب ئەقىنم
دادەو بکہ ويچو ويچى
نى ئەزتە نائىشىنم

(محمد امين دۆسكى)

واتايا په يقان

<u>په يښ</u>	<u>واتا</u>
تومك	: خوارنا مريشكانه
زويبه	: لهزي بکه
ل دهف من	: ل نک من
داني ئيقاري	: دهمي ئيقاري-کاتي ئيواري

راهينان

دار ← داران

قوتايي خوشتقي: توژي قان په يقان وه کی يين سهري لي بکه:

گول ←

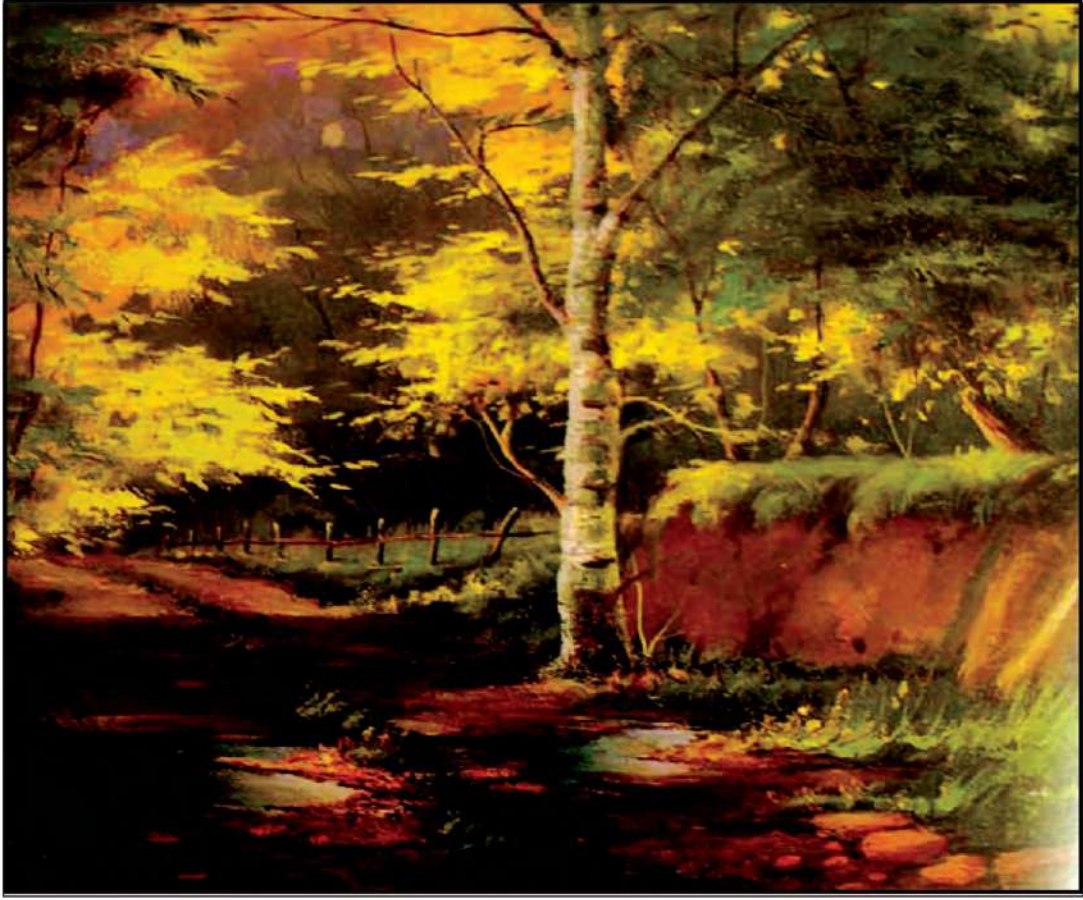
به رخ ←

کچ ←

مال ←

کور ←

ئەنجامى خۆمەزىكرنى

د بىنقەدانا نىقا سالىدا ئەز چوومە سەرەدانى ل مالا باپىرى خۆ كۆل
گونەدەكى خۆش، ل بنارى چىيى سەفین دژيان، شەقەكى داپىرا من
ئەف چىرۆكا خۆش بۆمە قە گىرا.
داپىرى گۆت: زارۆكىن من بىن خۆشتقى،

ددارستانە كىدا كۆمە كا دارو باران دەورو بەرى دارچنارەكى گرتبوو،
ژ زىانين باو باروقەو باكوزىركان دپاراست، دارچنار سال بۆ سالى

بلند دبوو، بلندترو ب هیژتر دبوو هه تاکو وهلی هاتی ب
سه رهه مییان بکه قیت.

دار چناری خو پی مهزن دزانی، فهرمان داو گوټ:

قی دار گویزا لایی من یی راستی بپن چونکی هه تاڤ یا ژ من

گرتی، روژه کا دی گوټ: ئەف دار سیڤال بهر پین من بکه زیخن

چونکی رهه ریشالین وی دپین من ئالیاینه.

ب قی ته رزی ب فهرمانا دار چناری هه می دارو تراشین ده وروبهری

وی هاتنه برین و ئەو ب تنی ما.

روژه کی بایه کی دژوار رابوو دار چنار ب قی لای وی لای دبر،

هه ر چهنده رهه ریشالین خو دکووراتییا زه قییدا موکم کربوون،

لی شیانی خوراگرتنی نه بوون، ژنشکه کیڤه قرچین ژی هاتو

پشت لی شکه ست و کهڤته سه ر زه قیی.

داییری گوټی: قیجا زارو کین من، مروټ ژی ئە گه ر خو ژ خه لکی

مه زتر بزانیته وه کی وی دار چنارا دناڤ وی دارستانیدا دی ب

زه قیی که قیت و پشت لی شکیت.

واتايا په يقان

<u>په يقف</u>	<u>واتا</u>
بنار	: بنى چياى
قه گيرا	: گوت
باکوزيرک	: باو باران د گهل ئيک - بارو قه
که زاختن	: برينا تاوچه قان
ته رز	: جور، شيوه
موکم	: قايم
خوراگرتن	: بهر خودان
قرچين ژى هات	: دنكى شکه ستنى ژى هات
زه قى	: نهد

راهينان

به رسقا قان پرسياران بده:

۱. بوچى کومه کا دارو باران ده وروبهرى دار چنارى گرتبوو؟
۲. دار چنارى چ فرمان دا؟
۳. نه و مروقى خو ژخه لکى مه زنتر بزانيت دى چ ب سهرى هييت؟

چالاکی (۱)

قوتابیئی خوشتقی: ناڤی پینج دارین بهردارو پینج دارین بیبهر بیژهو پاشی ناڤین وان ددهفته را خودا بنقیسه.

چالاکی (۲)

بلند = بلندی

قوتابیئی خوشتقی: توژی قان تهمام بکه:

..... = جوان

..... = کورت

..... = خوش

..... = زیرهك

..... = مهزن

..... = نهرم

چالاکى (۳)

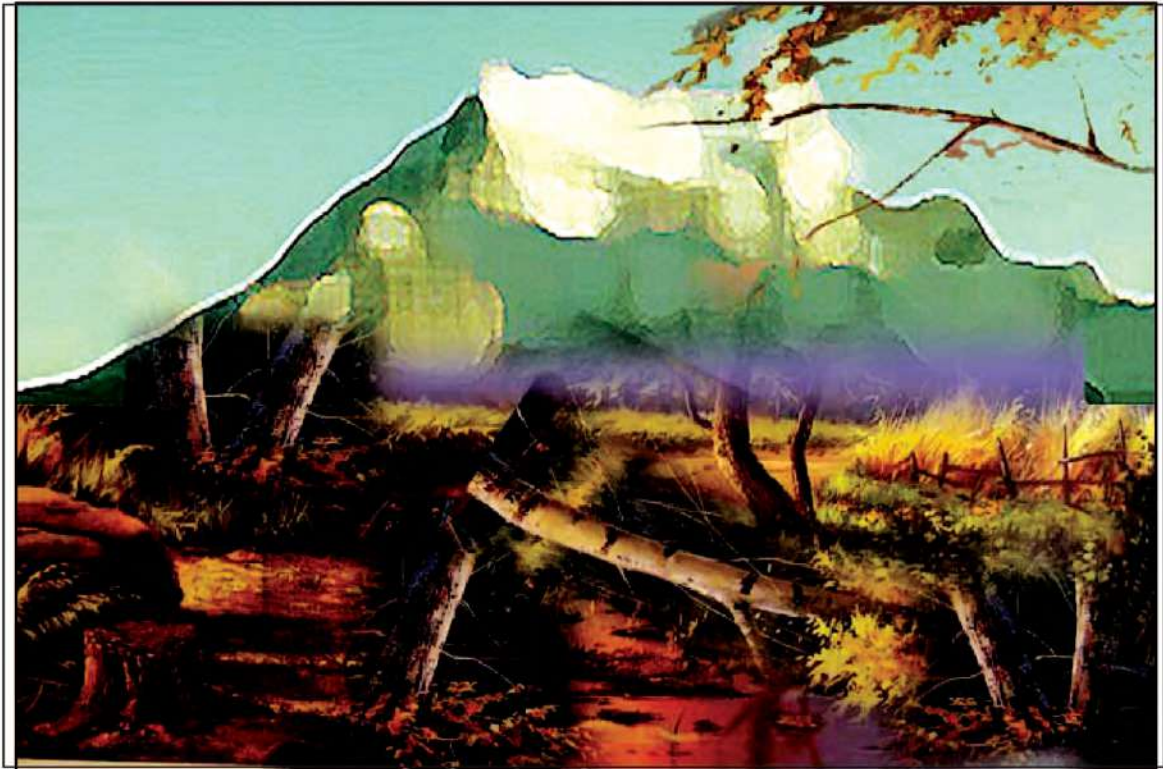
ئاگر + دان ← ئاگردان

قوتاييى خوشتقى: توژى قان تهمام بکه:

گول ← + دان .....
.....

شه کر ← + دان .....
.....

چا ← + دان .....
.....

پهز

مام خدر رهزقانه کی قه نجه، حهز ژدارو باران دکهت، دناف چه می وی
دا هه می جوړین فیقی و کهسکاتی هه نه.

روژه کی دوو میه ژپهزی کاک جانگیری چوو بوونه ناه چه می مام
خدری و هندهک زیان کربوون. **مام خدر ب فی چه ندی ته نگزی و گازنده**
ژ کاک جانگیری کرن و گوئی:

ئهز نزام مفایی فی پهزی ته چیه؟ بو تو ناهیلی؟
بو ناهیی وه کی من بییه رهزقان، هه ردهم دناف گولو چیمه نو

دارستاناندا بژی، چ فیقیی خوشه بخوی؟

کاک جانگیری بهرسقا وی داو گوئی:

مام خدر ئە گەر مفايى پەزى من ژمفايى داروبارى ته پتر نەبىت
كىمتر نينه .

دايىژمەتە : مياها من دزىت ، بەرخەكى يان دووان دئىنىت . شىرى
ژى ددوشين . ژشىرى وى ماست و لۆرك و پەنىرو نيشك و شىرىژو
كەشك و گەلەك تشتين دى ژى چىدكەين . هەمى سالان ئەز هرييا
پەزى خو ب جەوى دبرم و ژهرييا وان ئەف تشتە ژى دەينه
چىكرن : شال ، شەل و شەپك ، كەپەن ، كورك ، گۆرەو دەست گۆرك ،
بەر كۆشك ، جاجم و مېزەر ، بەرو مەحفير ، تىرو جوھال و گەلەك
پىدقيين دى بين نالمالى .

ئە گەر دلئ مە چوو گوشتى دى سەرژىكەين و ژبلى گوشتى
سەروپى و وسىه و مىلاكين پەزى دخوين .

هەر وەسا ئەم پىستى پەزى دكەينه كوركين زفستانان يان دكەينه
مەشك و جەودك و همبان و دەھۆل و قايش و زىنين ماھينا ژى
ژى دەينه چىكرن ... قىجا پەزىن من دبى مفاينن لئ گەلەك ب
مفانە .

مام خدر پى كەنى و گۆتى : باشە كاك جانگير ، ئەقە من زانى مفايى

پەزى گەلەكە ، لئ نەھىلە بچنە ناڤ چەمى من .

كاك جانگيرى دبەرسقا خودا گۆتى :

بەلئ ، وەى سەر هەردوو چاقين من .

واتايا پەيقان

<u>پەيڧ</u>	<u>واتا</u>
قەنج	: باش، چاك
جۆر	: تەرز
زيان	: خرابى
گازندە	: گلەيى
جەو	: قەلەغ
جاجم	: راژيړك

پرسیار

بەرسقا فان پرسىاران بده:

۱. ئەو تشتين ژهريى دهيته چيكرن چنه؟ ب هه ژميړه. بوچيى دى ژى

ب كاردهيته بيته؟

۲. مفايى شيرى پهزى چييه و چ ژى دهيته چيكرن؟

۳. دكوردەواربيدا ئە گەر ئيك يى تەناو بيدهنگ بيت چ دبيژنى؟

۴. ئەرى پيسته پهزى مفا هه يه؟

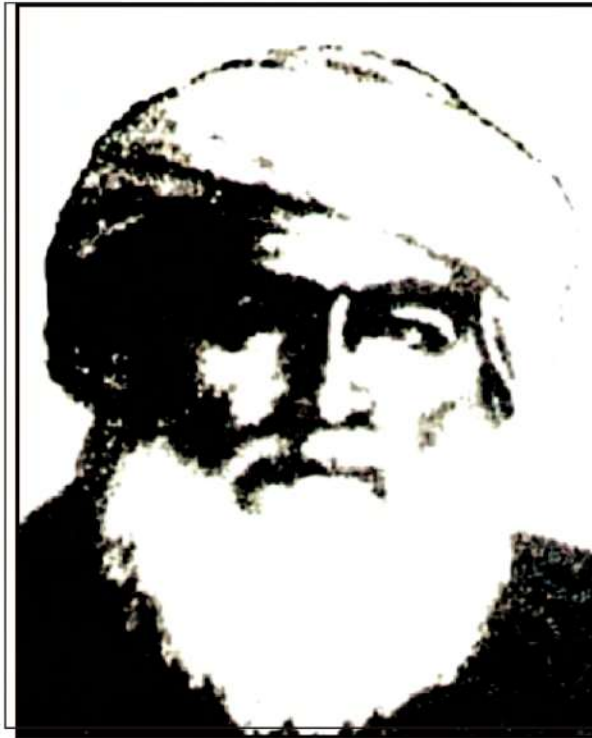
ئەركى مال

بو وانا بهيت هەر ئيك قە كولينه كى دەر باره ي ئيك ژگيانه وەرین ب مفا

بو مروقى بەر هه ق بکەت.

شیخ سه‌عیدی پیران

مامۆستا ئومیدی سه‌رهاتیین خوش بو خویندکارین خو
قه‌دگی‌ران، قوتاییان ژی داخواز ژی کر سه‌رهاتییا ناقدارو
سه‌رکرده‌کی کورد بو وان بیژیت، ئینا **مامۆستا ئومیدی گۆت:**
هه‌بوو نه بوو ل ناڤ ملله‌تی کورد سه‌رکرده‌کی قاره‌مان هه‌بوو
دگۆتنی شیخ سه‌عیدی پیران، کول سالاً ۱۸۵۵ی زایینی ل
که‌لاخنیسی ل باکورو کوردستانی ژ دایکبوویه‌و، ل گۆندی پیران
ئاکنجیبوویه ، هه‌ر ل ویده‌ری ده‌ست ب خواندنا زاینین ئایینی
کریه هه‌تاکو بوویه زانیه‌کی ناقدار.

شیخ سه عید مروّقه کی زاناو کوردپهروهه بوو، هیشیا وی ئەو بوو
زانینی ل سهرانسههری کوردستانی به لاقه بکته ژ بو هشیارکرنا مللهتی
کوردو رزگارکرنا کوردستانی.

ل سالاً ۱۹۰۸ی شیخ سه عیدی دهست ب کاری دبزاڤا رامیاریا
کوردی کرو، ههه هینگی په یوهندی دگهل مالباتین خه باتکههرو
سهروهه رین گه لی مه داگر، وه کی مالباتا به درخانیان، و مالباتا شیخ
عوبه یه دو لّایی نه هه ری و شیخین بارزان، ول سالاً ۱۹۲۴ی هاته
هه لباردن بو سه ره و کاتییا جقاتا خو سهه ریا کوردی کو نه خشه دانای و
بریاردای ب شو ره شه کی راییت ل کوردستانا باکوور.

پیرانی دگوت: (ئه ز ئاماده مه دهست ژتزییا بهردهم و شووناوان
تقهنگه کی هه ل بگرم).

ئهو بوو ل ۱۱ی شواتا سالاً ۱۹۲۵ی شیخ سه عیدی پیران
سهه رکردایه تیا شو ره شه کا دژوار دژی دهوله تا تورکی کر.

قی شو ره شی دگافیدا (۱۴) ویلایه تین کوردان فه گرتن، لی دهوله تا
تورکی ب هو قانه ل هه مبهه شو ره شی راهه ستیا و شیا شیخ سه عیدی
پیران و ژماره کا سهه رکرده یین دی دهسته سهه ر بکته، ل روژا (۳۰)ی
خزیرانا سالاً ۱۹۲۵ ئه ف قاره مانه و هه قالیین وی ب دهستین حکومه تا
تورکی هاتنه سیداره دان و گه هشتنه کاروانی شه هیدان.

واتايا په يقان

<u>په يق</u>	<u>واتا</u>
سهرهاتی	: سهر بوور
ناقدار	: بهرنیاس-ناودار
سهرانسهر	: همی، تهف، سهرقاسهر
بزاق	: لثین
مالبات	: بنه مال
خوسه ری	: سهر به خو بوون
نه خشه	: پلان
هو قانه	: درندانه
هم مبه ر	: به رامبه ر

راهینان

به رسقا فان پرسیاران بده:

۱. هیقیا شیخ سه عیدی پیران چ بوو؟
۲. کهنگی و ل کوده ری شیخ سه عید ژ دایک بوویه؟
۳. کهنگی شیخ سه عید دهست ب کاری دبزاقا رامیاریا کوردیدا کر؟
۴. شو ره شا شیخ سه عیدی پیران چند ویلایه تین کوردان فه گرتن؟

چالاکى (۱)

کور ← کوران

قوتاييى خوشتقى: توژى قان پەيشين خواري وه کى سهري ليىکه:

← کچ

← کورد

← دار

← مروّف

← دهست

← گول

← بهرخ

چالاکى (۲)

سەر + باز ← سەرباز

قوتاييى خوشتقى: توژى وهكى سەرى ئەقین خواری ته مام بکه:

← سەر + وەر

← سەر + بلند

← سەر + وک

← سەر + که قتن

← سەر + فەراز

← سەر + بەست

← سەر + دار

چالاکى (۳)

ژبلى (شىخ سەعیدى پیران) ناڤى سى سەرکردین دى بنقیسه کو

بزاڤ کرین دا مافى کوردان ب دەستقه بینن:

..... ۱ ..... ۲ ..... ۳ .....

ئەگەر پیدقی بوو بلا مامۆستا هاریکاریا ته بکهت.

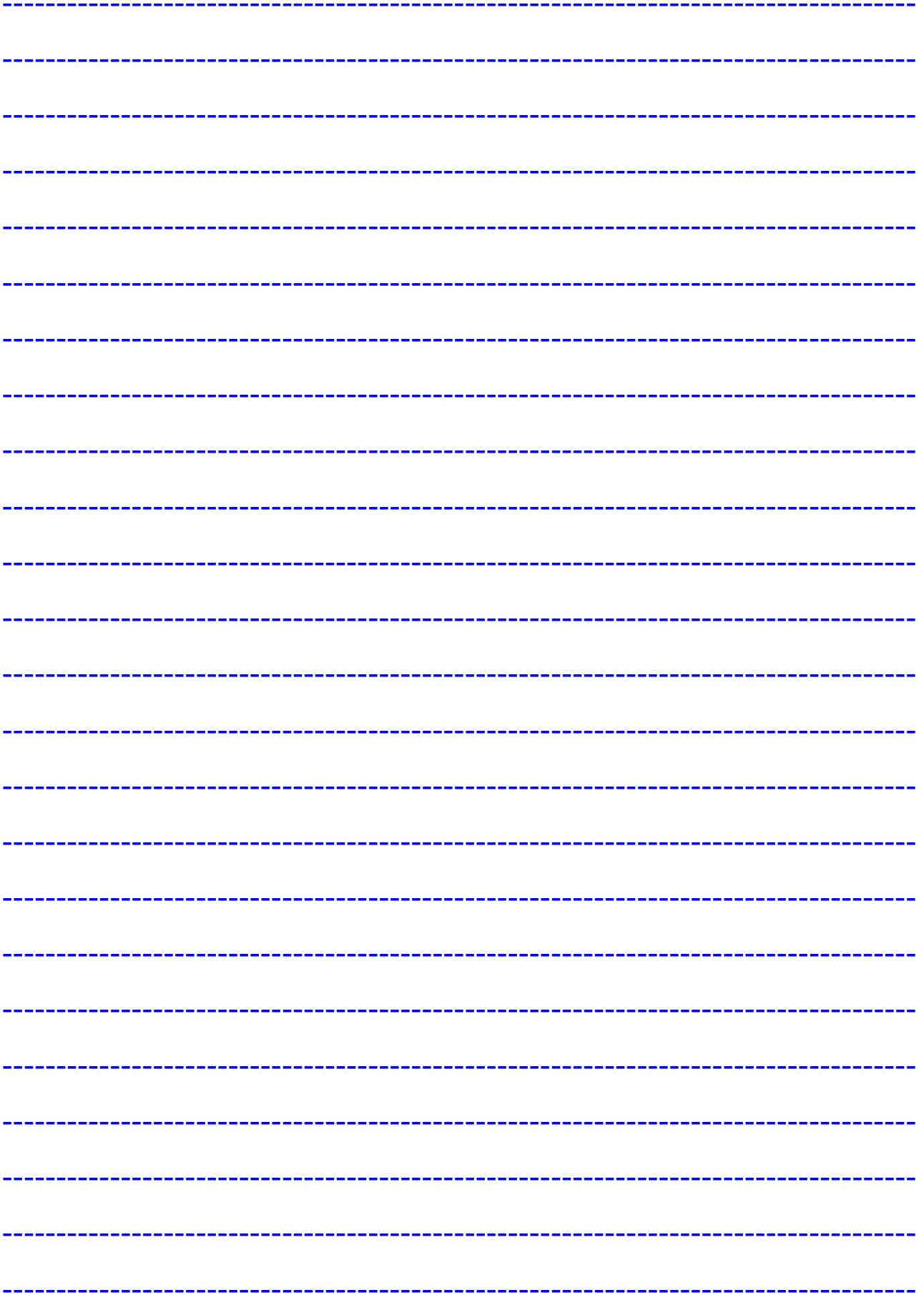
پيرست

بهرپهر	بابهت	ز
۶	دى جين قوتابخانى (هوزان)	.۱
۹	رهوشتي باش	.۲
۱۲	چو وچك و رووقى	.۳
۱۵	ددانين مه	.۴
۱۸	بوهار (هوزان)	.۵
۲۰	ئەنجامى درموكرنى	.۶
۲۵	زانايەكى نەمر	.۷
۳۰	سەيرانەك ل كوردستانى	.۸
۳۵	كوترو ميپرى	.۹
۳۹	باران (هوزان)	.۱۰
۴۱	شيوازي ئاخافتنى	.۱۱
۴۴	ژىرى ب مەزنى و بچووكىي نينه	.۱۲
۵۰	پەشىمانى	.۱۳
۵۵	هەقسووياتىيا باش	.۱۴
۵۸	كتك و مشك (هوزان)	.۱۵
۶۰	بولبولەكى داماي	.۱۶
۶۵	سەفینى نەگوهدار	.۱۷
۷۰	ميرەكى ناقدار	.۱۸
۷۶	نەورۆز (هوزان)	.۱۹
۷۸	دەستپاكي	.۲۰
۸۱	سەوك	.۲۱
۸۶	دوو پيشى	.۲۲
۸۹	چويچى وەرە (هوزان)	.۲۳
۹۱	ئەنجامى خو مەزىكرنى	.۲۴
۹۶	پەز	.۲۵
۹۹	شىخ سەعيدى پيران	.۲۶
۱۰۴	پيرست	.۲۷

**پلانا مامۆستایا سالانه و هه‌یفانه و هه‌فتانا خواندنا کوردی بۆ
پۆلا سیی بنه‌ره‌ت**

هه‌یفه‌کان	هه‌فتییا ئێکی	هه‌فتییا دووی	هه‌فتییا سیی	هه‌فتییا چواری
ئه‌یلول	-----	-----	چالاکێ	دی چین قوتابخانێ (هه‌زان)
چریا ئێکی	ره‌وشتی باش	چووچک و رووشی	ددانین مه‌	بوهار (هه‌زان)
چریا دووی	ئه‌نجامی دره‌وکرنی	زانابه‌که‌ نهمر	سه‌یرانه‌ک ل کوردستانێ	کوتر و میتری
کانوونا ئێکی	باران (هه‌زان)	شیوازی ئاخافتی	ژی‌ری ب مه‌زنی و بچووکیی نینه	پشووی وه‌زی یه‌کی و سه‌ری سالان زایینی
کانوونا دووی	په‌شیمانی	هه‌فسوویاتیا باش	کتک و مشک (هه‌زان)	بولبوله‌کی دامای
شوبات	سه‌فینی نه‌گوه‌دار	میتره‌کی ناقدار	نهورۆز (هه‌زان)	ده‌سه‌تپاکی
ئازار	سه‌وک	پشووی به‌هار و نه‌قرۆز	پشووی به‌هار و نه‌قرۆز	دوو پشی
نیسان	چووچی وه‌ره (هه‌زان)	ئه‌نجامی خو مه‌زنکرنی	په‌ز	شیخ سه‌عیدی پیران
ئایار	-----	-----	-----	-----

A series of 20 horizontal dashed blue lines spanning the width of the page, intended for writing.

A series of 20 horizontal dashed blue lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.